

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
ФАКУЛТЕТ „ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДЕН“
КАТЕДРА „ОБЩА ИКОНОМИЧЕСКА ТЕОРИЯ“

Приета от ФС (протокол №11/25.04.2024г.)

Приета от КС (протокол №11/09.04.2024г.)

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:

(Доц. д-р Даниела Георгиева)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „МИКРОИКОНОМИКА“

ЗА СПЕЦ: Всички специалности; ОКС „бакалавър“ – редовно обучение без ПН

4.6 Информатика и компютърни науки

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 1; СЕМЕСТЪР: 1

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 270 ч.; в т.ч. аудиторна 75 ч.

КРЕДИТИ: 9

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО (часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
Т.ч.		
• ЛЕКЦИИ	45	3
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	195	-

Изготвили програмата:

1.
(Доц. д-р Калоян Колев)

2.
(гл. ас. д-р Александър Тодоров)

3.
(гл. ас. д-р Силвия Господинова)

Ръководител катедра:
„Обща икономическа теория“ (Доц. д-р Калоян Колев)

I. АНОТАЦИЯ

Микроикономиката се занимава с механизма на разпределение на ограничените ресурси за задоволяване на обществените потребности върху принципите на оптималността, еквивалентността и взаимната изгода. Тя изучава поведението на микроикономическите субекти: домакинствата и фирмите и как те си взаимодействат на пазарите. Ето защо микроикономиката може накратко да се определи като теория на пазара и ценообразуването. Основни раздели на дисциплината са: въведение в теорията на потребителския избор, теория на фирмата (производството), теория на пазара и ценообразуването при различни пазарни структури, теория на разпределението на доходите. В курса са включени и проблемът за ефективността, равенството и социалната справедливост, както и за дефектите на пазарния механизъм и икономическата роля на държавата.

***Изграждане на знание и разбиране.** Като част от Общата икономическа теория (Economic), микроикономиката е теоретична и методологическа основа на системата от икономически знания. Тя въвежда студентите във фундаменталния въпрос за механизма на функциониране на пазарната икономика, за ролята и функциите на пазара, за неговите предимства, но и ограничения. Дисциплината има основополагащо значение за формирането на икономическия начин на мислене, в който централна роля играят концепцията за рационалността, ефективността и алтернативните разходи. Не на последно място тя поставя основите и на формирането на икономическия речник на студентите.*

***Приложенията на знанията и уменията.** Курсът по Микроикономика осигурява методологична и теоретична подготовка, умения и нагласи за използване на научни методи при анализа и управлението на икономическите процеси на ниво домакинство, фирма, и пазар. В частност, дава знания и формира аналитични умения за оценка на поведението на потребителя, за ефективността в действието на фирмата и пазарите.*

***Формиране на нови умения.** Микроикономиката формира адекватна ориентация на бъдещите икономисти в пазарната среда. Изграждайки способности за самостоятелно теоретично мислене, успешно преминалите курса студенти не само разширяват и обогатяват общата си икономическа култура, а разполагат с фундамент, който им позволява да разбират, да усвояват и използват научната и научно-приложната литература в областта на специалните икономически дисциплини. След приключване на обучението по микроикономика студентите трябва да могат: (1) да осмислят теоретично функциите на пазара в пазарната икономика; (2) да са в състояние да моделират оптимизационното поведение на основните икономически субекти; (3) да формират реалистична оценка за ролята на пазара като отчитат както неговите предимства, така и неговите недостатъци; (4) на основата на набор от признаци да разграничават основните видове пазарни структури и да познават добре особеностите на ценообразуването при всяка от тях; (5) да разграничават продуктовете от факторните пазари и да познават спецификата на последните.*

***Приложение на ключови компетентности.** Дисциплината развива две ключови компетентности: математическа и предприемаческа. Математическата компетентност се развива чрез прилагане на математическо мислене и поглед, с цел решаване на различни проблеми в икономически ситуации. Доразвива се математическата грамотност чрез изучаването на формални микроикономически модели, които се прилагат при конкретни икономически и бизнес проблеми. Предприемаческата компетентност се развива чрез прилагането на икономическите модели за решаване на стратегически и оперативни бизнес проблеми. Един от основните методи на обучение, развиващ и двете компетентности е решаването на конкретни задачи и казуси, в т.ч. с практически данни.*

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
ТЕМА 1. ВЪВЕДЕНИЕ В МИКРОИКОНОМИКАТА.		3	2	
1.1.	Предмет на икономическата теория: оскъдност, избор и алтернативни разходи.			
1.2.	Граница на производствените възможности.			
1.3.	Методология на икономическата теория. Инструментариум.			
ТЕМА 2. ОСНОВНИ ПРОБЛЕМИ НА ИКОНОМИЧЕСКАТА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОБЩЕСТВОТО.		2	-	
2.1.	Три основни проблема: какво, как и за кого. Типове икономически системи.			
2.2.	Поява и развитие на пазарната икономика.			
2.3.	Същност и основни категории на пазара. Класификация на пазарите. Функции на пазарите.			
2.4.	Кръгова диаграма на доходите и разходите в обществото.			
ТЕМА 3. ТЪРСЕНЕ, ПРЕДЛАГАНЕ, ПАЗАРНО РАВНОВЕСИЕ.		4	4	
3.1.	Пазарно търсене: закон на търсенето, крива на търсене, фактори на търсенето.			
3.2.	Пазарно предлагане: закон на предлагането, крива на предлагане, фактори на предлагането.			
3.3.	Взаимодействие на търсенето и на предлагането и пазарно равновесие. Сравнителен статичен анализ.			
3.4.	Приложение на теорията на пазара: данъци, субсидии и пазарно равновесие. Държавно регулиране на пазарите.			
ТЕМА 4. ЕЛАСТИЧНОСТ НА ТЪРСЕНЕТО И ПРЕДЛАГАНЕТО.		3	2	
4.1.	Ценова еластичност на търсенето: дефиниране и измерване. Фактори. Значение. Еластичност на търсенето спрямо други фактори, определящи търсенето.			
4.2.	Ценова еластичност на предлагането. Роля на времевия фактор.			
4.3.	Еластичността на предлагането и пазарното равновесие.			
ТЕМА 5. ТЪРСЕНЕ, ПОЛЕЗНОСТ И ПОВЕДЕНИЕ НА ПОТРЕБИТЕЛЯ.		3	2	
5.1.	Теория на полезността. Обща и пределна полезност. Закон за намаляващата пределна полезност.			
5.2.	Кардиналистки подход към полезността и извеждане на кривите на търсенето. Рента на потребителя. Условие за равновесие на потребителя.			
5.3.	Рента на потребителя. Условие за равновесие на потребителя.			
ТЕМА 6. ФИРМА И ФИРМЕНИ СТРУКТУРИ.		2	-	
6.1.	Същност и икономическа характеристика на фирмата.			

6.2.	Роля на фирмата в пазарната икономика.			
6.3.	Видове фирми.			
6.4.	Предпоставки на теорията на фирмата.			
ТЕМА 7. ТЕОРИЯ НА ПРОИЗВОДСТВОТО И МАРЖИНАЛНИЯ ПРОДУКТ.		3	2	
7.1.	Производствена функция на фирмата. Краткосрочен и дългосрочен период.			
7.2.	Общ и среден продукт. Пределен продукт и намаляващата пределна възвръщаемост.			
7.3.	Оптимизиране на производството в краткосрочен период.			
ТЕМА 8. ПРИХОДИ И РАЗХОДИ НА ФИРМАТА.		4	4	
8.1.	Приходи на фирмата и техните разновидности.			
8.2.	Обща характеристика и класификация на производствените разходи. Икономически разходи.			
8.3.	Минимизиране на разходите в краткосрочен период.			
8.4.	Разходите на фирмата в дългосрочен период.			
ТЕМА 9. СЪВЪРШЕНА КОНКУРЕНЦИЯ.		3	2	
9.1.	Пазарна структура: същност и разновидности.			
9.2.	Пазарна структура при съвършена конкуренция.			
9.3.	Фирмено предлагане в условията на съвършена конкуренция			
9.4.	Крива на предлагането на отрасъла.			
9.5.	Пазарът на съвършената конкуренция в неговата цялост. Съвършената конкуренция и ефективността.			
ТЕМА 10. НЕСЪВЪРШЕНА КОНКУРЕНЦИЯ. ЧИСТ МОНОПОЛ.		3	2	
10.1.	Несъвършена конкуренция: същност, причини, показатели.			
10.2.	Пазарна структура при чист монопол.			
10.3.	Равновесие при монопол. Социалната цена на монопола.			
10.4.	Ценова дискриминация.			
ТЕМА 11. НЕСЪВЪРШЕНА КОНКУРЕНЦИЯ: МОНОПОЛИСТИЧНА КОНКУРЕНЦИЯ И ОЛИГОПОЛ.		3	2	
11.1.	Пазарна структура при монополистична конкуренция.			
11.2.	Краткосрочно и дългосрочно фирмено равновесие при монополистична конкуренция.			
11.3.	Пазарна структура при олигопол.			
11.4.	Поведение на фирмите при съгласуван и несъгласуван олигопол. Олигополът и ефективността.			
ТЕМА 12. ПАЗАР НА ТРУДА И ТРУДОВИ ДОХОДИ.		3	2	
11.1.	Трудът като фактор на производството.			
11.2.	Криви на търсенето и на предлагането на труд.			
11.3.	Пазар на труда при съвършена конкуренция.			

11.4.	Моделни на трудов пазар при несвършена конкуренция.			
ТЕМА 13. РЕНТА, ЛИХВА, ПЕЧАЛБА И КАПИТАЛИЗИРАНЕ НА ДОХОДИТЕ.		3	2	
13.1.	Ценообразуване на фактори с неизменно предлагане. Рента и рентни доходи.			
13.2.	Характеристика на капитала. Пределна ефективност на капитала.			
13.3.	Текуща и бъдеща стойност на парите. Търсене и предлагане на пари и равновесен лихвен процент.			
13.4.	Печалба и източници на печалбата.			
ТЕМА 14. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ И ДОХОДИ: НЕРАВЕНСТВО И БЕДНОСТ.		3	2	
14.1.	Пазарно определяне на доходите и неравенство. Източници на неравенство. Показатели за измерване.			
14.2.	Бедност – същност, характеристика и граници.			
14.3.	Държавно регулиране на неравенството и бедността.			
14.4.	Ефективност и неравенство.			
ТЕМА 15. ПАЗАРНИ ДЕФЕКТИ И ИКОНОМИЧЕСКА РОЛЯ НА ДЪРЖАВАТА.		3	2	
15.1.	Пазарни дефекти: същност и видове.			
15.2.	Регулиране на пазарните дефекти: пряко и косвено.			
15.3.	Икономически функции на държавата. Инструменти.			
15.4.	Теорията за общественния избор. Дефекти на държавната намеса в икономиката.			
ОБЩО:		45	30	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Междинен тест (контролна работа), включващ тестови въпроси, задачи, теоретични и дискуссионни въпроси	2	50
1.2.	Решаване на кратки тестове, задачи, анализ на казуси (вкл. работа в платформата eLearn)	3	50
1.3.	Анализ на казуси, дискусии	1	20
Общо за семестриалното оценяване:		6	120
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Изпит (тест)	1	75
Общо за сесийното оценяване:		1	75
Общо за всички форми на контрол:		7	195

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Младенова, З. (ред.) и др. (2018) *Микроикономика*. Варна: Издателство СТЕНО.
2. Колев, К. (ред.) (2023) *Микроикономика: тестове, задачи, въпроси*. Варна: Издателство „Наука и икономика“.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Goolsbee, A., Levitt, S., Syverson, C. (2024) *Microeconomics*. Macmillan Education.
2. Mateer, D., Coppock, L. (2023) *Principles of Economics*. W. W. Norton & Company.
3. Parkin, M. (2023) *Economics*. Pearson Education Limited.
4. Varian, H., Melitz, M. (2024) *Intermediate Microeconomics: A Modern Approach*. W. W. Norton & Company.
5. Братоева-Манолева, С. (2021) Доходното неравенство в България в периода 1993-2019 г. – Декомпозиране по основни източници на доход. *Диалог: Електронно списание на СА "Д. А. Ценов"* 2021(1), 65 - 84.
6. Василев, Й., Шишманова, П., Лазаров, Р., Тодорова, П. (2021) *Икономикс (Микроикономика и Макроикономика)*. Свищов: АИ Ценов.
7. Господинов, К. (2016) *Транзакционният подход при анализ на пазарните субекти: фирми и домакинства*. Варна: Издателство СТЕНО.
8. Михайлова, С. (2022) Сравнителен анализ на местните фирми и предприятията под чуждестранен контрол в българската икономика. *Икономика и икономическа теория: проблеми и взаимодействия*. Варна: Издателство „Наука и икономика“, 228-236.
9. Тодоров, А. (2022) Алгоритмично ценообразуване и съгласувано поведение - предизвикателства пред конкуренцията? *Икономическа мисъл*, 67(1), 2022, 1, 90-107.
10. Тодоров, А. (2019) Регионална пазарна структура и ценови равнища в търговията на дребно с автомобилни горива. *Известия: Списание на Икономически университет - Варна* 63(4), 321 - 337.
11. Тодоров, В. (2023) Моделиране на несигурността по време на COVID-19 кризата. *Диалог: Електронно списание на СА "Д. А. Ценов"*, 2023(3), 39–64.